

פניני תורה

זמני כניסת ויציאת השבת

שעון קיץ

ראש השנה

כניסת השבת : 6:30

צאת החג: 7:30

רבינו תם: 8:00

א-ב תשרי תשפ"ז

ראש השנה הפטירה יום א': ויהי איש (שמואל א א) יום ב': כה אמר (ירמיה לא)

נערך בס"ד ובזכות הרבים ע"י הרב משה דיין נ"י

מאמר לראש השנה

אמירת פרשת ביכורים בערב ראש השנה: רבינו חיים פלאג"י זצ"ל בספרו מועד לכל חי (י"ב ב') כתב בשבח לימוד התורה בליל ערב ראש השנה וכן ביום, ואחר כך העתיק דברי המקובל רבי יוסף מורדוך משאלוניקי זצ"ל בספרו 'נפש יוסף' (מועדי רגל דף ג' ע"ב) שהביא דברי המקובל החסיד רבינו דוד שיריו זצ"ל שכתב יזהר האדם לקרוא בערב ראש השנה בחומש (דברים פרק כו) מפסוק (א) 'והיה כי תבוא' עד 'והגר אשר בקרבך' (י"א) וכל הקורא פרשה זו הקב"ה מעביר כרוז ברקיע ואומר: 'גביתי מאדם זה כל החובות' ומוחל על חטאתיו. עד כאן וכן כתב הרב בית דין.

ארבעה שלבי ההכנה ליום הדין: בספר 'אדברה בעדותיך' כותב: בחודש אלול קוראים ארבע פרשיות שופטים כי תצא כי תבוא ו'נצבים', ארבע פרשיות אלו מכינות אותנו לקראת ראש השנה. כל פרשה מקדמת אותנו צעד נוסף בדרך לקראת יום הדין. שלב א – מפרשת שופטים אנו לומדים עבודת המידות ושליטה עצמית בכל החושים, לכן נכתב בלשון יחיד 'תתן לך' מסביר השל"ה ללמדנו כי על כל אדם יש ציווי שיהיה שופט ושופט לעצמו 'בכל שעריך' בכל שערי החושים שישלוט בשער הראיה ולראות בעין טובה את זולתו, כמו כן מצווה האדם לשלוט בחוש הדיבור והשמיעה לדבר ולשמוע בדברי תורה ולא לשמוע דיבורים אסורים, וכן בחוש הטעם ימנע מאכילת מאכלות אסורים ויאכל את הדברים המותרים במידה. שלב ב – 'מלחמת היצר' כי תצא למלחמה על אויבך' רומז הכתוב למלחמת היצר על האדם להתגבר ולכבוש את יצרו בפרט בחודש אלול בו אנו זוכים לקרבת אלוקים גדולה.

שלב ג – 'הודאה על העבר' פרשת כי תבוא עוסקת במצות ביכורים ממנה אנו למדים את החיוב להודות על הטובה ושלא להיות כפוי טובה, על האדם להודות להקב"ה על כל הטובות אשר גמלו בשנה החולפת, ורק לאחר שהאדם מכיר בטובה זו ומודה להקב"ה על כך ראוי הוא להתקדם לצעד הבא. שלב ד – התייצבות למשפט 'אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם'. וכתב הזוהר כי מילת 'היום' מרמזת על ראש השנה. לאחר ששמתם לעצמכם שופטים ושופטים ויצאתם מיוזמתכם למלחמת חרמה ביצר הרע, הודיתם על כל חסדי ה' יתברך, או אז הנכם ראויים לבקש על העתיד להתייצב ביום הדין ולזכות בחסדיו המרובים לשנה טובה.

להתחזק במאה ברכות בכוונה: המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל שלח את בנו לשאול את מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל באיזה ענין כדאי לו להתחזק בימי אלול השיב לו הגרש"ז זצ"ל איני יודע במה עליו להתחזק אך אני כשלעצמי מתחזק בחודש אלול במאה ברכות בכוונה, כיון שאמרו חז"ל על הפסוק 'ועתה ישראל' מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" אל תקרי 'מה' אלא 'מאה' הרי שהדרך לזכות ליראת ה' שתהא אצלי מילתא זוטרתא הוא על ידי מאה ברכות. ע"כ. וחכם אחד ציין לדברי האור החיים בפרשת כי תצא על הפסוק 'וענשו אותו מאה כסף' שכתב: רמז למאה ברכות שחייב לברך בכל יום כמו שדרשו (מנחות מ"ג ב) מאומרו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל אל תקרי מה אלא מאה. ופסוק זה בבעל תשובה נאמר כאומרם (ב"ר פכ"א) ועתה אין ועתה אלא תשובה דכתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל וגו' ע"כ, שחייב להשתדל להשלימם. ממשיך האור החיים וכותב ואומרו 'ונתנו לאבי הנערה' שכולם הם ברכות לה' שהוא אבי הנערה. (הפותח בכל יום)

הניצוץ היהודי שלעולם אינו כבה

הניגון שהציל נשמה: מנין מיוחד של חסידי נדבורנה סיים את תפילת ליל השבת ליד הכותל המערבי בירושלים בתום התפילה פצחו החסידים בשירת שבת שלום ומבורך בניגון המסורתי של חסידי נדבורנה עודם משוררים ניתק ממקומו יהודי אחד אשר ניצב בקצה אחר של הרחבה והתקרב ובא אל עדת החסידים הוא ניצב בתוכם בעיניים בוהות ובפה פעור וכמו שתה בצמא כל תנועה ו'תנועה' בשיר לאחר שסיימו שאל בהתרגשות מנין הניגון הזה לכם ניגון של נדבורנה הוא זה אשר נהוג לשוררו מידי ליל שבת אחרי התפילה, השיבו החסידים לפי תומם. הלה הוסיף לחקור ושאל היש לחסידות שלכם קשר עם הצדיק אשר שכן בעיר סערט שברומניה לפני כארבעים שנה. אכן אישרו החסידים היה זה רבינו רבי חיים מרדכי מנדבורנה זכר צדיק לברכה אשר עלה לאחר המלחמה ארצה והקים כאן מחדש את חסידות נדבורנה המעטירה. בשומעו זאת התרגש היהודי וקרא דעו לכם שבזכותו של הניגון הזה אני יהודי.

פתח וסיפר בימי נעוריי התגוררתי בעיר סערט, אבי למרות שלא היה אדוק במיוחד נהג להתפלל בבית מדרשו של הרבי מנדבורנה אשר שכן לא הרחק מביתנו. אף אני נהגתי להתלוות אליו מידי שבוע בשבוע. לאחר המלחמה הארורה והשוואה הקשה שנתרגשה על יהדות אירופה מצאתי את עצמי בחור גלמוד וערירי לאחר שהורי וכל בני משפחתי ה' יקום דמם נספו בשואה, הואיל ולא מצאתי לי שום מקום אחר חזרתי לסערט עיר מולדתי על מנת למצוא לי לפחות קורת גג לראשי. מיד עם שובי זיהוני כמה משכנינו הנכרים שהיו עמנו בקשרי ידידות קרובים קודם המלחמה הם חסו עלי והזמינו אותי לבוא להתגורר עמם במעונם. במצבי הנורא לא הססתי כלל ונעניתי מיד להזמנה האדיבה. כך הפכתי להיות כאחד מבני משפחתם אכלתי את פיתם את מימיהם שתיתי ובצל קורותם חסיתי. באותה עת לא היה בעיר אפילו יהודי אחד אשר יתעניין וידע על הנפש היהודית הגלמודה שנשבתה לבין הגויים. יום אחד פנו אלי אחיי מאמציי ואמרו לי הן ממילא הפכת כבר להיות עצם מעצמינו ובשר מבשרינו מה ימנע איפוא ממך לקבל על עצמך את דתנו והיית 'כאחד מאיתנו'. לא מצאתי סיבה לדחות את בקשתם והסכמתי ללכת איתם אל הכומר ולהמיר את דתי רחמנא ליצלן. עודני הולך עמם ברחוב כאשר לפתע החל מצטלצל בשתי אוזניי הניגון הקדוש הזה של ליל שבת אשר זה שנים לא שמעתי ולא עלה על לבי אפילו פעם אחת, 'שבת שלום ומבורך, איי איי איי', שבת שלום ומבורך' קפאתי תחתי ולא יכולתי לזוז ממקומי, מרוב התרגשות מראה בית מדרשו אפוף הקדושה של הרבי עלה וצף לנגד עיני, וכמו קורנס החל הולם בראשי בקול מחאה אדירה, 'גיוואלד, מה הינך הולך לעשות להשתמד? רחמנא ליצלן'.

ה'שקצים' שליווני שמו לבם לסערה המתחוללת בקרבי והביטו תמהים לכל עבר למצוא את פשר הסיבה שגרמה לי להתרגשות כה עזה. הסברתי להם כי משום מה אינני חש בטוב והחלטנו לשוב על עקבותינו ולדחות את ההמרה למועד אחר. לאחר ימים מספר שבה ההצעה הנושנה ועמדה על הפרק יצאנו ללכת לבית הכומר אך להפתעתי שב הניגון וצץ במוחי וריתק את רגלי למקומן במסמרות. כאשר הדבר שב על עצמו בפעם השלישית הבנתי כי לא דבר ריק הוא, תוך ימים ספורים ארזתי לי מעט מטלטלים נטלתי צדה לדרך ויצאתי מבית הנכרים בהחלטה נחושה לשוב ליהדותי. זכיתי למצוא את דרכי ליהדות הצרופה באופן שלא ידעתי גם קודם לכן בבית הוריי, ואף הקמתי בית נאמן בישראל. מאז ועד היום טרם זכיתי לשמוע את הניגון המופלא מבית מדרשו של הרבי מנדבורנה ניגון שהציל אותי מרדת שחת, והנה עתה זיכני הבורא לשוב ולשומעו ליד שריד בית קדשנו אשר השכינה לא זזה ממנו מעולם סיים היהודי את סיפורו. (גיליון פרי עמלנו' מתוך הספר 'ללמדך').

בר מצוה בגיל שמונים: שמחת בר מצווה מרגשת במיוחד נחגגה לאחרונה ברחבת הכותל המערבי כשחתן בר המצווה הנרגש זוכה להניח לראשונה בחייו תפילין בטקס מרגש במיוחד. החתן בן השמונים יחד עם רעייתו ובני משפחה הגיעו אל רחבת הכותל כדי לחגוג את שמחת בר המצווה המאוחרת של דודו הנרגש. עליתי ארצה מקזבלנקה בגיל שבע נכנסתי לקיבוץ עין חרוד של השומר הצעיר. אחרי כל מדורי הגיהנום שעברתי הגעתי לעין חרוד, שם גדלתי שירתי בצה"ל במשטרת ישראל והיום אני מורה נהיגה מנהל בית ספר לנהיגה ומדריך תיירים בחו"ל. לפני חודשיים סיפר דודו בקול חנוק מדמעות אמי המאמצת מעין חרוד ומבית העמק קראה לי ואמרה: 'דודו אני בת 96 ואני רוצה לגלות לך סוד שאתה לא יודע', לא ידעתי מה אני עתיד לשמוע, וכמובן שאמרתי לה שאשמח לשמוע אותה. ואז אמרה לי אמי המאמצת כך: אתה היום בן שמונים אבל בר מצווה לא עשית אף פעם, לא הנחת מעולם תפילין, הגיע הזמן לעשות גם את הדבר הזה, אתה כבר לא ילד בן שלוש עשרה'.

נבהלתי במהלך חיי הסתפקתי לתרום ספר תורה לעילוי נשמת הורי, עליתי לתורה ואני אפילו יודע לברך את הברכות, אבל לא הנחתי תפילין מעולם. אמי פקחה את עיניי ושלחה אותי לחגוג בר מצווה בכותל באיחור של שישים ושבע שנה. בהתרגשות גדולה כשהוא עטור בטלית ובתפילין בפעם הראשונה סיפר דודו לנוכחים הנרגשים אף הם, שהוא כאן בשביל להניח את התפילין ולחגוג בר מצווה בגיל שמונים.

היום אני מניח תפילין בפעם הראשונה. מעזרת הנשים המטירה רעייתו סוכריות כמנהג, והטקס המרגש צויין בתקיעות שופר ובתפילות. אני מודה לקל על כל שניה ודקה, שנתן לי ילדים מתנה משמים, נשא חתן בר המצווה את דרשתו המרגשת ואני מודה לקל שזכיתי להגיע ליום הזה לערוך את הבר מצווה שלי בגיל שמונים שהחיינו וקיימנו והגענו לזמן הזה. (יתד נאמן)

א. הכנת נרות: יש להכין את הנרות לצורך שני הימים מערב ראש השנה. גם יש להדליק נר 24 שעות מערב שבת כדי שיקחו ממנו אש להדליק הנרות בלילה השני. כיון שאסור להוציא אש חדשה מגפרורים ביום טוב. (נעוין שו"ע תקיד' ס"ט ובס' תקב' ס"א מ"ב ד'). בלילה השני ההדלקה אחר צאת השבת ותאמר ברוך המבדיל בין קודש לקודש.

ב. שהחינו בקידוש: בקידוש של שני הלילות אומרים "שהחינו". ואם נזדמן לו פרי חדש מוטב להשאירו ללילה השני וינחנו לפניו בשעת הקידוש ויכוין עליו. (בן איש חי נצבים ח')

ג. אכילת הסימנים: נהגו לאכול בשני הלילות של ראש השנה מיני מאכלים לסימן טוב. (שו"ע תקפ"ג ס"א) ונכון לאוכלם בתוך הסעודה אחר שעשה המוציא ואכל כזית פת. (אחרונים). ותחילה יברך על הפרי ויאכל ממנו מעט, ולאחר מכן יאמר את הנוסח של הבקשה. (בן איש חי הלכה ד'). ובאכילת הירקות [לוביא] כיון שהם באים מחמת הסעודה ואי אפשר לברך עליהם, לכן רצוי להביא מין פרי האדמה שאין רגילים לאוכלו בסעודה כגון: אבטיח, מילון, בננה. ולברך עליהם האדמה. ולאחר מכן יקח מהסימנים ויאמר הנוסח. ויאכלם.

ד. בשבת אין תוקעים בשופר. והשופר מוקצה ואסור לטלטלו. (שו"ע ורמ"א תקפ"ח) ואומרים "זכרון תרועה". במקום "יום תרועה". וכן במוסף אומר "שומע קול תרועת עמו... ברחמים" ולא אומר "היום".

ה. תשליך: סדר התשליך עושין אפילו חל ראש השנה בשבת, ואם נאנס ולא עשה התשליך ביום ראשון, יעשה ביום השני אחר מוסף. (בן איש חי).

ו. סעודה שלישית: בשבת זו צריך לכתחילה לאכול סעודה שלישית מוקדם לפני זמן מנחה קטנה. (40: 3) ולפ"ז יש להקדים את תפילת המנחה. ואם עבר זמן זה, יאכל עכ"פ רק קצת יותר מכביצה פת. (רמ"א תקכ"ט ס"א משנ"ב ח).

ז. נהגו לומר ב' פעמים את התהילים בראש השנה, שהם ג' מאות פרקים כמנין 'כפר'. (כה"ח ס"ק לח).

ח. תקיעת שופר: מצות עשה מהתורה לשמוע שופר בראש השנה. שנאמר "יום תרועה יהיה לכם". וחייבים מהתורה לשמוע בראש השנה תשע תקיעות: ג' פעמים תר"ת - תקיעה, תרועה, תקיעה. ואנחנו מסופקים מהי התרועה של התורה, האם שברים, או תרועה, או שניהם יחד. על כן אנו תוקעים ג' פעמים תשר"ת, וג' פעמים תש"ת, וג' פעמים תר"ת, כדי לצאת מהספק. (ספר מצוות הקצר להח"ח). ונהגו לתקוע מאה ואחד קולות. [30 מיושב אחר הברכות. 30 בלחש, 30 בחזרה, 10 בקדיש, ותרועה גדולה לאחר סיום התפילה].

ט. הפסקה בין התקיעות: לא ישיחו לא התוקע ולא השומעים, משבירך עד כלות כל התקיעות בין דמיושב ובין של מעומד. (שו"ע). וכתב החיי אדם שהוא הדין שאין לדבר עד לאחר ל' קולות שתוקעין לאחר התפלה. אבל סדר תפלות והפיוטים, לא מקרי הפסק בין התקיעות. אולם הפסק בין הברכה לתקיעה, אפילו סדר התפלה הוי הפסק וצריך לחזור ולברך, אלא אם כן שח בדבר שהוא לצורך הברכה כגון הביאו שופר וכיוצא בו. ואין חילוק בכל זה בין המברך או השומע, דאפילו שח השומע בין התקיעה לברכה, צריך לחזור ולברך. ובדיעבד אם שח בין התקיעות, אין צריך לחזור ולברך, דהכל מצוה אחת היא. (שם).

י. מי שנאנס ולא בא לבית הכנסת, ישמע ג"פ תשר"ת, ג"פ תש"ת, וג"פ תר"ת, (בסה"כ 30 קולות). וצריך השומע לעמוד בזמן תקיעות אלו, כי הם אצלו חיוב מהתורה. ודיו בזה. (בן איש חי הל' יז).

יא. שינה ביום - נוהגים שלא לישון ביום ראש השנה משעת עמוד השחר. שלא יהיה נידון בשעה שהוא ישן ומזלו ישן עימו. ובמיוחד יש להקפיד שלא להתנמנם בעת התפילה. (רמ"א תקפ"ג ס"ב, כה"ח ס"ק לה לו, בא"ח שם יא) ומי שקשה לו, או שאינו חש בטוב, יתאפק וישן אחר חצות היום. (שם) אדם שיושב ובטל או ח"ו עוסק בשחוק ליצנות ולשון הרע, גרוע מישן ועדיף שישן ולא יעשה כדברים הללו. (כה"ח ס"ק לז)

פרפראות לראש השנה

אכילת הסימנים: סיפר אחד מתלמידי ד"ר של הגה"ק בעל החפץ חיים ז"ל על שנה אחת שזכה להסב יחד עם רבו בסעודת ליל ראש השנה, כאשר הגיעה עת אכילת הסימנים החל החפץ חיים ז"ל לומר נאמר בגמרא (הוריות יב) שיש תוקף וחוזק לסימן טוב שאדם עושה משום כך ראוי ורצוי לאכול בראש השנה דברים מתוקים ולהימנע מאכילת דברים חמוצים וחריפים. כן נוהגים לאכול בליל ראש השנה ראש כבש או דג שנהיה לראש ולא לזנב. 'קרא' שייקראו שטרי חובותינו, 'סילקא' שישתלקו שונאינו. עוד אמרו בתלמוד הירושלמי שרצוי להימנע מלישון לפחות עד חצי היום כדי שמזלינו לא יישן. ואמרו רבותינו שההולך בטל הריהו כישן אלא יתפלל, או ישמח בשמחת החג. והנה אם אנו מהדרים אחר סימנים המשיך החפץ חיים ואמר הרי אין סימן נאה ויאה יותר מהארת פנים לזולת, חיוך וסובלנות, ואין סימן לא טוב יותר מכעס והקפדה, ובכלל הארת פנים לזולת חיוך וברכה עזרה ועידוד הריהם סגולה בדוקה לזכייה בד"ן, שכן אמרו רבותינו ז"ל כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים. ואמרו כל המעביר על מידותיו מעבירין

לו על כל פשעיו, ובמידה שאדם מודד לאחרים מודדים לו, אם כן המחייך לזולת יחייכו אליו מן השמים, המאיר פנים יזכה להארת פנים באור פני מלך חיים. (חובת האדם בעולמו)

כוחם של דמעות: ביום הראשון של ראש השנה קוראים בתורה על הצלתו הניסית של ישמעאל מה הקשר בין ישמעאל לראש השנה שאת סיפור הצלתו קוראים אנו ביום הגדול והנורא?

אומר רבי מנחם רובינשטיין (השארית מנחם) מובא בחז"ל כאשר השליכה הגר את בנה תחת אחד השיחים והתפללה לה' שיציל אותו, ניסו מלאכי השרת לחסום את תפילתה ואמרו לקב"ה בניו של זה ישמעאל עתידים להרוג את בניך ואין הוא ראוי שתצילהו. אמר להם הקב"ה 'באשר הוא שם' מה הוא עכשיו זכאי לנס או לא? אם הוא זכאי מגיע שנשמע לתפילתו ונציל את חייו. לכן קוראים ביום הדין את סיפור הצלתו של ישמעאל למען נדע ששערי דמעות לא ננעלו, ומה יכולה תפילה אחת לעשות, ונבקש תמיד מהקב"ה כמו שאמרת למלאכים 'באשר הוא שם' איני דן את האדם אלא רק לפי מעשיו, כך ידון אותנו לפי מעשינו בראש השנה ובזכות זה נכתב ונחתם לחיים טובים וארוכים. (עיטורי תורה)

חיזוק בעשרת ימי תשובה: בספר 'קומץ המנחה' כותב הגה"צ ר' חנוך ארנטרובי זצ"ל במאמר חז"ל זה אפשר למצוא טעם נוסף למה נבחר פרק זה לקריאה ביום הדין ויש בו גם תשובה על התמיהה וכי יש צורך לאבינו שבשמים ביום מיוחד לדין, והרי הוא סוקר הכל בסקירה אחת, וצופה הדורות מראש.

אולם הנביא אומר "דרשו ה' בהמצאו" והסבירו חז"ל שהכוונה על עשרת הימים האלה, שקבע ה' זמן בכל שנה ושנה שבהם יטיב האדם את דרכיו וידקדק במעשיו ויכוון את מחשבותיו יותר מבכל השנה, כדי לדון 'באשר הוא שם' לפי מעשיו של עכשיו, זה החסד שעשה ה' שקבע זמן לדין בימים אלו. ולכן בימים אלו ימנע האדם את עצמו מכל ליצנות ורכילות ויקפיד יותר על הכשרות, ירדוף אחר צדקה וחסד. בכוחו של כל אחד ואחד להתרכז ליראת שמים לתורה ולמצוות בתקופה קצרה זו פעם בשנה, כדי לזכות מהחסד של באשר הוא שם להיות נדון לפי מעשיו באותה שעה.

וזה גם פירוש הסמיכות בפסוקים "דרשו ה' בהמצאו.. כי לא מחשבותי מחשבותיכם.. כלומר לא על מצבו בעבר ועל מצבו בעתיד האדם נדון, כפי שחושבים בני אדם. אלא לפי מעשיו באותה שעה, על כן דרשו ה' בהמצאו השתדלו להיטיב מעשיכם בעשרת הימים שבין ר"ה ליוה"כ. (קומץ המנחה)

משל ונמשל: באחת המדינות בחו"ל בה ירד בחורף שלג רב והממשלה רצתה להגיע למצב שהרחובות לא יהיו מלאים בשלג תקנו חוק שכל אדם מחויב לנקות לפחות את הכניסה לביתו שלא ייערם שם שלג. ההגיון שעמד מאחורי החוק היה שאם כל אחד יעשה זאת בפתח ביתו בסופו של דבר כל הרחוב יהיה נקי. ומי שעבר על החוק היה צפוי לעונש מאסר כבד. והנה אדם אחד שכח לנקות את השלג, ומהחלון הוא מבחין בשוטרים העוברים מבית לבית ובודקים אם ניקו את השלג. מה עשה? תפס מטאטא בידו והחל גם הוא לנקות את השלג מכניסת ביתו, למרות שידע שלא יספיק לנקות את הכל עד שהשוטרים יגיעו. וכך אכן היה השוטרים ניצבו כבר בפתח הבית וראו שיש שם עדיין שלג רב, אבל כיון שראו שבעל הבית אחז את המטאטא בידו וניקה הניחו לו ולא ענשוהו. גם אנחנו נעשה כך ולפחות נאחז את המטאטא גם אנחנו נעשה כך ולפחות נאחז את המטאטא בידינו, וה'מטאטא' שלנו יהיה בדמות אחד מספרי המוסר כמו 'שערי תשובה' למשל שיהיה בכיסנו תמיד כדי שנוכל ללמוד בו ולהגות בסעיפיו בכל עת פנאי. יהודי המוכיח לבוראו שהוא אינו מזלזל חלילה בעבודת התשובה שלו אזי גם אם לא יספיק לעשות תשובה שלימה אבל עצם ה'מטאטא' המוחזק בידיו ובכיסו ילמד עליו סניגוריה. (קול ברמה הגר"י זילברשטיין)

צורת התשובה של ראש השנה: בספר נחמיה (פרק ה, א-יט) מסופר על ראש השנה הראשון של החוזרים מגלות בבל לירושלים ונאמר שם שכל העם בכה על ששכחו את מצוות התורה בגלות בבל ותקפתם חרטה על כל עוונותיהם. ונשאלת השאלה מדוע אמר להם נחמיה 'אל תתאבלו אל תבכו ואל תעצבו' הרי בכיה זו היתה תשובה גדולה? ההסבר בזה: כי התשובה של ראש השנה אינה תשובה על חטאים פרטיים, אלא קבלת עול מלכות שמים בשמחה אמיתית. "חדות ה' היא מעוזכם" השמחה האמיתית במלכותו יתברך היא צורת ראש השנה. לכן אנו אומרים אחרי התקיעות "אשרי העם יודעי תרועה בשמך יגילון כל היום ובצדקתך ירומו" דוקא הפסוקים של גיל ורוממות כי אין לך רוממות ושמחה גדולה מקבלת מלכותו יתברך. באמת היה עלינו לרקוד מרוב שמחה באמרנו עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית, אלא שמאימת הדין אי אפשר לרקוד. ולכן יאות לימי התשובה שיתחילו בתשובה כללית של קבלת מלכות שמים בשמחה אמיתית, ואחריה תבוא התשובה הפרטית על החטאים שהכפרה עליהם תהיה ביום הכיפורים. (ילקוט לקח טוב)